

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет фізичного виховання

Кафедра Теорії та методики олімпійського і професійного спорту

ОСНОВИ МАРКЕТИНГУ І МЕНЕДЖМЕНТУ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ І СПОРТІ
СИЛАБУС

2021 – 2022 навчальний рік

Силабус розглянутий на засіданні кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту.

Протокол від «1»вересня 2021 року № 1

В.о. завідувач кафедри _____ (Бабаліч В.А.)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Розробник: кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту

Собко Наталія Григорівна

Ел. адреса: sobkonat20@gmail.com

Інша контактна інформація:

2. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни:	Основи маркетингу і менеджменту у фізичній культурі і спорті
Спеціальність:	017 Фізична культура і спорт
Освітньо-професійна програма:	Фізична культура і спорт
Рівень вищої освіти:	Другий магістерський
Форма навчання:	Денна / денна (перехресний вступ)
Курс:	2 / 2
Семестр:	3 / 3

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	3,5
Блоків (модулів) –	2 блоки (3 розділи)
Загальна кількість годин –	105
Тижневих годин для денної форми навчання:	4 год.
Лекції	18 год.
Практичні, семінарські	14 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	73 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	індивідуально-пошукова робота «Потреби і фізкультурно-спортивні інтереси як основа постановки цілей фізкультурно-спортивних організацій»
Вид підсумкового контролю:	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті університету	http://moodle.kspu.kr.ua/course/view.php?id=1038
Зв'язок з іншими дисциплінами.	Спортивний відбір і орієнтація. Організація спортивних свят і видовищ. Теорія та методика викладання обраного

1. Анотація до курсу

В умовах інтенсифікації соціально-економічного процесу зростають вимоги до управлінської підготовки спеціалістів у вищій школі.

Курс – є спеціальний предмет вивчення, що забезпечує підготовку студентів в організації та технології менеджменту в сфері фізичної культури і спорту. Організація клубної фізкультурно-спортивної роботи з населенням. Позакласна робота як вид менеджменту. Підготовка і проведення організованих, самостійних та індивідуальних фізкультурно-спортивних заходів та занять в залежності від їх цільової спрямованості. Система підготовки і підвищення кваліфікації фахівців у галузі фізичної культури і спорту.

3-4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів системи знань, навиків і умінь з організації і управління у галузі фізичного виховання та спорту, що є необхідним елементом становлення фахівця.

Основними *завданнями* вивчення дисципліни "Основи маркетингу і менеджменту у фізичній культурі і спорті" є:

- навчання студентів теоретичних основ сучасного маркетингу і менеджменту у фізичній культурі і спорті;
- навчання методам планування і організації фізкультурно-спортивних заходів;
- наближення змісту навчання в університеті до запитів майбутньої практичної діяльності студентів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у студента мають бути сформовані/закріплені такі компетентності:

загальні:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність планувати та управляти часом.
- Здатність спілкуватися українською мовою (усно та письмово)
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність працювати в команді.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальні:

- Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання з теорії і методики фізичного виховання та спортивної підготовки.
- Здатність використовувати різні методи та прийоми навчання, виховання та соціалізації особистості.
- Здатність визначати закономірності, розвиток і форми психічних проявів людини, а також формувати мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості.
- Здатність здійснювати організацію діяльності з використанням різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, зокрема, зі спортивного туризму й орієнтування за топографічними картами та іншими засобами навігації.

- Здатність розв'язувати практичні проблеми за невизначених умов в окремих напрямках фізичної культури і спорту.

Програмними результатами навчання є:

Знання

- Знає основні законодавчі документи, нормативні акти у сфері фізичної культури і спорту; підходи до забезпечення якісного виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо та вміє практично використовувати документи державних і громадських органів управління у сфері фізичної культури.

- Знає закони і принципи розучування рухових умінь і навичок, володіє теорією і методикою розвитку рухових умінь і навичок в базових видах рухової активності.

- Знає основні положення теорії та методики спорту, процес становлення та розвитку спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.

- Знає основи сучасної системи підготовки спортсменів, структуру і методики побудови процесу підготовки, видів підготовки спортсменів.

Уміння

- Вміє планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології та практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб.

- Вміє розробляти перспективні та оперативні плани і програми конкретних занять в сфері дитячо-юнацького спорту та зі спортсменами масових розрядів.

- Вміє визначати цілі і завдання, планувати навчальні заняття, розробляти необхідну документацію для проведення занять з фізичної культури та спорту.

- Здатний складати планувальну і звітну документацію, організовувати та проводити масові фізкультурні заходи та спортивні змагання.

- Здатний здійснювати організацію діяльності населення з використанням різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, зокрема, зі спортивного туризму й орієнтування за топографічними картами та іншими засобами навігації.

Комунікація

- Уміння спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі.

- Уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

- Уміння зрозуміло пояснити фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї, проблеми, рішення у сфері фізичної культури і спорту.

- Уміння встановлювати соціально-психологічний комунікативний контакт, індивідуально орієнтовану взаємодію, що забезпечує творчий характер процесу навчання.

Автономія і відповідальність

- Здатність до освоєння нового матеріалу та вміння оцінювати себе критично; поглиблення базових знань з допомогою самоосвіти; вміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег.

- Готовність до ефективної співпраці в команді співробітників окремих суб'єктів сфери фізичної культури і спорту.
- Володіння навичками оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й осмисленого вибору шляхів їх вирішення.
- Виявляти відповідальність за результати своєї професійної діяльності; дотримання етичних норм ділового спілкування та поведінки.
- Виявляти готовність діяти соціально відповідально та свідомо; приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів, розуміння концепції сталого розвитку людства.

5. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Тиж. / дата / год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) /	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тиж. 1.	Розділ I. Тема 1: Введення в менеджмент. 1. Визначення менеджменту. 2. Специфіка управлінської праці. 3. Розвиток управління, школи і підходи менеджменту. 4. Школи управління.	Лекція 1	Основна: 1, 2, 4 // 3, 5 Допоміжна: 4 // 5, 6	1. Скласти словник нових категорій (2 год.) 2. Підібрати та представити приклади до кожного виду організаційної структури менеджменту: лінійна, функціональна, змішана (лінійно-функціональна)(2 год).	1 1	
2 акад. год.	Тема 3. Маркетинг у фізичній культурі і спорті 1. Менеджмент чи маркетинг? 2. Суть маркетингу і його функції.			Реферат «Тенденції розвитку маркетингу в спорті»(8 год.).	10	

Тиж. 2. 4 акад. год.	Тема 2. Спортивний менеджмент. Принципи, функції, методи управління. 1. Визначення поняття: «спортивний менеджмент», «Спортивний менеджер». 2. Функції та ролі спортивного менеджера. 3. Особливості менеджменту в спортивній індустрії. 4. Система менеджмента (управління) в фізичній культурі і спорті: мета і механізм. 5. Функції, принципи спортивного менеджменту. 6. Методи менеджменту у сфері ФКіС і вибір методів управління. 7. Функціональні різновиди менеджмента в фізичній культурі і спорті.	Лекція 2	Основна: 4 Допоміжна: 3	Представлення індивідуально-пошукової роботи «Потреби і фізкультурно-спортивні інтереси як основа постановки цілей фізкультурно-спортивних організацій» у реферативній формі та її захист (10 год) Проаналізувати теорії мотивації (2 год) Пройти тест "Стимулювання ініціативи і творчої активності працівників" і представити результати (8 год.)	10 1 3	
	Тема 1, 3 .	Практичне заняття 1	Основна: 1, 2, 4 // 3,5 Допоміжна: 3, 4 // 6	Активна участь у обговоренні теми	2	
Тиж. 3. 4 акад. год.	Розділ 2. Менеджер в спортивній організації Тема 4. Основні функції менеджерів у спорті. 1. Ролі менеджера. 2. Професійна компетентність менеджера. 3. Види управління, якими займаються менеджери. 4. Стили діяльності менеджерів спортивних організацій. 5. Конфлікт як поле діяльності спортивного менеджера.	Лекція 3	Основна: 4 Допоміжна: 1, 2	Усне повідомлення щодо функцій управління (4 год)	2	
	Тема 2. .	Практичне заняття 2	Основна: 4 Допоміжна: 3	Активна участь у обговоренні теми	2	
Тиж. 4.	Тема 5. Менеджмент в спортивних організаціях. 1. Менеджмент в некомерційних організаціях. 2. Менеджмент в комерційних фізкультурно-спортивних організаціях.	Лекція 4	Основна: 1, 5 Допоміжна: 2, 3	Усне повідомлення щодо: 1) управління конфліктами у спорті(4 год) 2) сучасної практики підвищення мотивації персоналу (4 год).	2 2	

	5. Стратегічний менеджмент світового олімпійськогоспорту як інструмент вирішення проблем розвитку.					
	Тема 5.	Практичне заняття 4	Основна: 1, 5 Допоміжна: 2, 3	Активна участь у обговоренні теми	2	
Тиж. 7.	Тема 8. Особливості менеджменту студентського спорту та спортивних клубів 1. Особливості менеджменту студентського спорту. 2. Особливості менеджменту спортивних клубів.	Лекція 7	Основна: 4 Допоміжна: 2 Інф. ресурс: 1, 2	Опрацювати матеріал щодо створення спортивного клубу (4 год.)	2	
4 акад. год.	Тема 7.	Практичне заняття 5	Основна: 4, 5 Допоміжна: 3 Інф. ресурс: 1, 2	Активна участь у обговоренні теми	2	
Тиж. 8.	Розділ 3. Інновації спортивного менеджменту Тема 9. Менеджмент спортивного заходу 1. Класифікація спортивних змагань. 2. Організація спортивного заходу. Характеристика і послідовність основних управлінських дій. 3. Менеджмент безпеки проведення спортивних змагань. 4. Перспективи розвитку менеджменту світового спорту, обумовлені комерціалізацією.	Лекція 8	Основна: 1, 2, 4, 5 Допоміжна: 1, 2 Інф. ресурс: 1, 2	Усне (письмове) повідомлення (презентація) (Індивідуальне нормування фізичної підготовленості і функціонального стану юних спортсменів. на різних етапах підготовки юних спортсменів). Виховання вольових якостей юного спортсмена (8 год.)	4	
4 акад. год.	Тема 8.	Практичне заняття 6	Основна: 4 Допоміжна: 2 Інф. ресурс: 1, 2	Активна участь у обговоренні теми	2	
Тиж. 9	Тема 10. Інноваційні напрямки спортивного менеджменту 1. Інноваційні технології організації спортивних	Лекція 9	Основна: 4 Допоміжна: 2	Усне повідомлення «Інноваційні напрямки спортивного менеджменту у	2	

4 акад. год.	змагань. 2. Спортивна аналітика. 2.1. Специфіка професії спортивного аналітика. 2.2. Компетенції спортивного аналітика. 3. Інновації зарубіжного маркетингу. 4. Спортивне агентування. 4.1. Основні напрямки діяльності та умови отримання ліцензії спортивного агента. 5. Брендуння спортивної організації. 5.1. Формування і просування бренду спортивної організації. 5.2. Специфіка спортивного брендингу.		Інф. ресурс: 1, 2	обраному виді спорту» (4 год). Усне повідомлення «Бізнес-план фізкультурно-спортивної організації, його типова структура» (4 год)	2	
	Тема 9, 10.	Практичне заняття 7	Основна: 1, 2, 4, 5 Допоміжна: 1, 2 Інф. ресурс: 1, 2	Активна участь у обговоренні теми	2	

6. Література для вивчення дисципліни.

Основна

1. Городинська І.В. Управління фізичною культурою і спортом: навч. посіб. Херсон : Вид-во ХДУ, 2010. 112 с.
2. Жданова О. М, Чеховська Л. Я. Управління сферою фізичного виховання і спорту : навч. посіб. Дрогобич : Коло, 2009. 224 с.
3. Імас Є. В., Мічуда Ю. П., Ярмолюк О. В. Імас Є. В. Маркетинг у спорті: теорія та практика : монографія. Київ : Олімпійська література, 2016. 272 с. (Бібліотека спортивного менеджера).
4. Починкин А. В. Менеджмент в сфере физической культуры и спорта :учеб. пособие. Москва : «Спорт», 2016. 337 с.
5. Прокопова Л.І., Чхайло М. Б.Основи маркетингу і менеджменту фізкультурно-оздоровчих послуг: навч. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. 298с.

Допоміжна

1. Организационные аспекты управления физкультурно-спортивным движением: учебное пособие / А.И. Шамардин и др.; под общ. ред. В.Д. Фискалова. Москва : Советский спорт, 2013. 464 с.

2. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: учеб. пособие. Москва : Физкультура и спорт, 2006. 464 с.
3. Попова А.А. Оценка эффективности коммерческой деятельности физкультурно-спортивной организации //JournalofEconomyandBusiness (Российский государственный университет физической культуры, спорта, молодежи и туризма (Россия, г. Москва), vol. 9. 2015. P. 78-83.
4. Починкин А.В., Какузин В.А. Экономика физической культуры и спорта: учеб. пособие. Малаховка: МГАФК, 2004. С. 80.
5. Степанова О.М. Рынок услуг отрасли «Физическая культура и спорт» и его особенности. *Проблемы и перспективы менеджмента физической культуры и спорта в XXI веке*: материалы науч. конф. традиционного IX «круглого стола», м. Малаховка: МГАФК, 2003. С. 57.
6. Хабаров В.И. Основы маркетинга. Москва : МГУЭСИ, 2001. С 7.

Інформаційні ресурси

1. Байдина Ксения Особенности менеджмента в спортивной индустрии. URL: <https://beneficiar-idp.ru/zika/> (дата звернення 11.12.2020).
2. Менеджмент как наука, искусство и философия. URL: <https://studfile.net/preview/5899140/page:53/> (дата звернення 11.01. 2021).

7. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Управління підготовкою юних спортсменів», є сумою балів за активну участь у обговоренні питань на практичних заняттях та виконання самостійної роботи плюс бали, отримані під час іспиту. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 60 балів під час складання II блоків/модулів і 40 – балів за екзамен. Студент повинен підготувати під час практичних занять низку матеріалів.

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота (денна форма) СП 20М	П	І	Д	С	У	М	С	У	М
---	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Розділ 1		Розділ 2				Розділ 3	40 балів	100 балів
14	16	6	9	5	4	6		
30 балів		24 бали				6 балів		

Примітка

Розділ 1.

Тема 1, 3. Студент отримує максимум 2 бали за відповідь на практичному занятті та максимум 12 балів за самостійну роботу (14 балів).

Тема 2. Студент отримує максимум 2 бали за відповідь на практичному занятті та максимум 14 балів за самостійну роботу (16 балів).

Розділ 2.

Тема 4, 6. Студент отримує максимум 2 бали за відповідь на практичному занятті та максимум 4 бали за самостійну роботу (6 балів).

Тема 5. Студент отримує максимум 2 бали за відповідь на практичному занятті та максимум 7 балів за самостійну роботу (9 балів).

Тема 7. Студент отримує максимум 2 бали за відповідь на практичному занятті та максимум 3 бали за самостійну роботу (5 балів).

Тема 8. Студент отримує максимум 2 бали за відповідь на практичному занятті та максимум 2 бали за самостійну роботу (4 бали).

Розділ 3.

Тема 9, 10. Студент отримує максимум 2 бали за відповідь на практичному занятті та максимум 4 бали за самостійну роботу (6 балів).

8. Підсумковий контроль

Екзаменаційні питання до дисципліни «Управління підготовкою юних спортсменів» Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

1. Організація процесу спортивного маркетингу.
2. Визначення поняття: «спортивний менеджмент», «Спортивний менеджер».
3. Специфіка управлінської праці.
4. Розвиток управління, школи і підходи менеджменту.
5. Система менеджмента (управління) в фізичній культурі і спорті: мета і механізм.
6. Функції, принципи спортивного менеджменту.

7. Методи менеджменту у сфері ФКіС і вибір методів управління.
8. Функціональні різновиди менеджмента в фізичній культурі і спорті.
9. Функції та ролі спортивного менеджера.
10. Стили діяльності менеджерів спортивних організацій.
11. Класифікація організацій системи фізичної культури і спорту.
12. Менеджмент фітнес-клубів.
13. Післякризове управління спортивною організацією.
14. Кадровий менеджмент.
15. Менеджмент професійного спорту.
16. Участь легіонерів в професійному спорті.
17. Управління організаційно-фінансовою діяльністю суб'єкта професійного спорту.
18. Особливості корпоративного управління в професійному спорті.
19. Стратегічний менеджмент світового олімпійського спорту як інструмент вирішення проблем розвитку.
20. Особливості менеджменту студентського спорту.
21. Особливості менеджменту спортивних клубів.
22. Організація спортивного заходу. Характеристика і послідовність основних управлінських дій.
23. Менеджмент безпеки проведення спортивних змагань.
24. Перспективи розвитку менеджменту світового спорту, обумовлені комерціалізацією.
25. Інвестиції в спорт.
26. Інноваційні технології організації спортивних змагань.
27. Спортивна аналітика.
28. Інновації зарубіжного маркетингу.
29. Спортивне агентування.
30. Брендуння спортивної організації.

Критерії оцінювання знань студента на практичному занятті:

Враховується:

- ✓ рівень осмислення навчального матеріалу;
- ✓ рівень сформованості аналітичних вмінь і концептуальних підходів;
- ✓ повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мовлення;
- ✓ використання додаткової літератури
- ✓ порівняння, зв'язок з практикою, висновки

0,5 бали – студент володіє матеріалом на початковому рівні фрагментарно, що становить незначну частину навчального матеріалу.

1 бал – студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину.

1,5 бали – студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень. Іноді студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці, вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки. Добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

2 бали – студент вільно висловлює власні думки і відчуття, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту пропозицію щодо них, без допомоги знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості чітко за призначенням. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує особисту життєву позицію, згоджуючи її із загальнолюдськими цінностями.

Критерії оцінювання реферату:

Враховується:

- ✓ відповідність темі змісту і форми реферату;
- ✓ глибина, повнота розкриття теми;
- ✓ логіка викладення матеріалу;
- ✓ термінологічна чіткість;
- ✓ рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння критично оцінити її;
- ✓ власне бачення проблеми дослідником, творчий характер роботи;
- ✓ якщо реферат є основою усного повідомлення, враховують і вміння дібрати найсуттєвіший матеріал, укласти тези для короткого виступу;
- ✓ оформлення реферату згідно вимог.

Бали	Критерії оцінювання
"Відмінно" – 5	Робота самостійна, творча. Зміст і форма реферату відповідає плану. У рефераті витримана пропорційність частин. Матеріал викладений логічно й послідовно. Спостерігається термінологічна чіткість. Відсутні фактичні, орфографічні, пунктуаційні, граматичні та стилістичні помилки. Реферат оформлений згідно вимог. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми,

	володіє майстерністю усної доповіді (риторичні уміння; уміння тримати тезу та розгортати її у відповідності до рамок доповіді; уміння визначати особисту позицію; уміння тримати контакт із аудиторією; правильність мови).
"Добре" – 4	Простежується творчий підхід до виконання реферату. Матеріал викладений послідовно, відповідає плану. Інколи простежується порушення логіки. Структура відповідає формі реферату. Наявні незначні фактичні, орфографічні, пунктуаційні, граматичні та стилістичні помилки. Реферат оформлений згідно вимог. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. Виявляє достатньо умінь усної доповіді.
"Задовільно" – 3	Простежується спроба підійти до написання реферату самостійно й творчо. Однак план реферату недосконалий, у ньому спостерігається змішування цільових установок. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, установлювати співвідношення між частинами. Наявні фактичні, орфографічні, пунктуаційні, граматичні та стилістичні помилки. У оформленні є деякі недоліки. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі, але висловлює свої думки недостатньо аргументовано. Виявляє лише окремі уміння усної доповіді.
"Незадовільно" – 2	Реферат написаний нашвидку, фрагментарно, позначений несамотійним підходом до виконання. План відсутній або не відповідає змісту й формі. Тема не розкрита. При захисті студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Перше перескладання проходить за розкладом. Студент може добрати бали за вказаними завданнями самостійної роботи на власний вибір, прораховуючи їх кількість.